

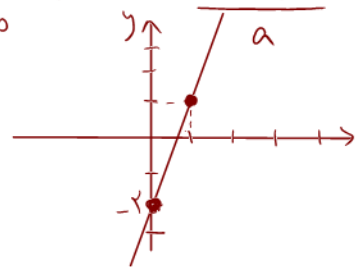
درس دوم فصل ۹ - سبب خط و عرض از مبدأ

$y = an + b$ خط

کتابت خط (مختصات) $y = an + b$

محل برخورد خط با محور عرض ها (ن)

مثال ۱) خطی با سبب ۳ و عرض از مبدأ $-\frac{2}{b}$ داریم. معادله آن را بنویسید و طار آن رسم کنید.

$y = an + b$
 $y = 3n - \frac{2}{b}$

n	0	1
y	-2	1
	$[-\frac{2}{b}]$	$[1]$

مثال ۲) خطی محور عرض ها را در نقطه $(\frac{5}{2}, 0)$ قطع می کند. اگر سبب این خط ۲ باشد، معادله طار آن بنویسید و آن را رسم کنید.

نکته ۱) اگر مختصات نقطه $(\frac{5}{2}, 0)$ از یک طار داده باشد، طار عرض از مبدأ آن چیست.
 ب) خط $y = 2x$ را رسم کنید.

$y = an + b$
 $y = 2n + 2$

n	0	1
y	2	4
	$[2]$	$[4]$

n	0	1
y	0	2
	$[0]$	$[2]$

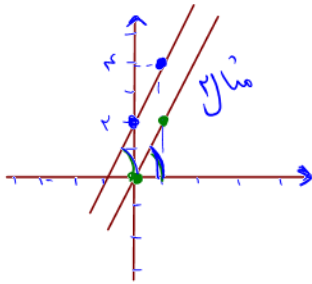
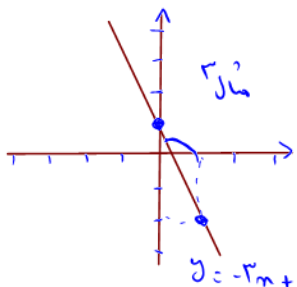
نکته ۲) دو خط در صورتی موازی هستند که سبب آن هابصم برابر باشد.

مثال ۳) خطی با خط $y = 2x + 3$ موازی است و محور عرض ها را در نقطه $(\frac{5}{2}, 0)$ قطع می کند. معادله آن را بنویسید و آن را رسم کنید.

عرض از مبدأ

n	0	1
y	1	-2
	$[1]$	$[-2]$

$y = an + b$
 $y = -2n + 1$

$y = an + b$

$y = -2n + b \rightarrow y = -2n + 13$

$5 = -2(4) + b \rightarrow b = 5 + 8 = 13$

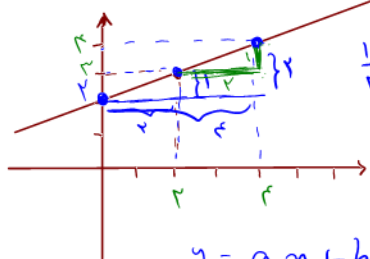
مثال ۴) خطی به سبب -2 از نقطه $(\frac{3}{5}, 0)$ می گذرد. معادله آن را بنویسید.

مثال ۵) خط L از نقطه $(\frac{3}{5}, 0)$ می گذرد و محور عرض ها را در نقطه $(\frac{2}{3}, 0)$ قطع می کند. معادله طار آن بنویسید.

$y = an + b \rightarrow y = an + 2 \rightarrow y = -\frac{1}{3}n + 2$

$2 = -2a + 2 \rightarrow -2a = 3 - 2 = 1 \rightarrow a = -\frac{1}{2}$

روش دوم رسم خط (با استفاده از شیب و عرض از مبدأ)

$$\frac{1}{4} = \frac{2}{8}$$

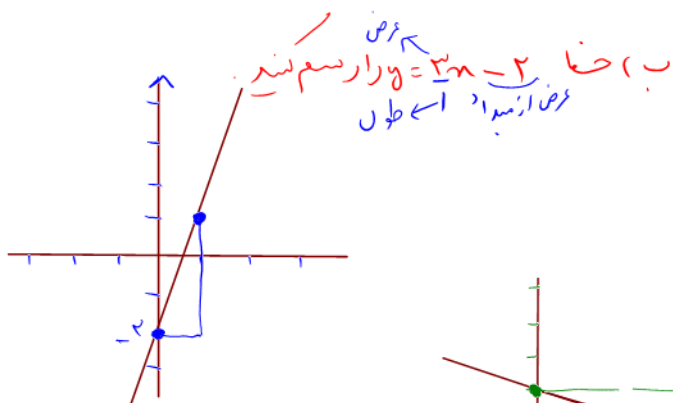
مثال ۶) خطی از دو نقطه $A(4, 2)$ و $B(8, 4)$ می‌گذرد. این خط را رسم کنید.

$$y = an + b \rightarrow y = an + 2 \rightarrow y = \frac{1}{4}n + 2$$

$$4 = a(4) + 2 \rightarrow 4a = 4 - 2 = 2 \rightarrow a = \frac{2}{4} = \frac{1}{4}$$

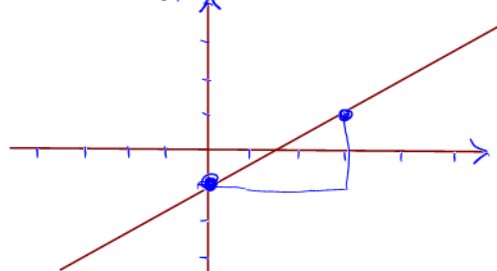
روش دوم رسم خط ۴- عرض از مبدأ خط را مشخص می‌کنیم و محل آن را روی محور y پیدا می‌کنیم.

۲- شیب را به صورت کسر می‌نویسیم و به اندازه x فرج کسر در بالای y و به اندازه y صورت کسر در بالای x عرض از مبدأ اول حرکت می‌کنیم.

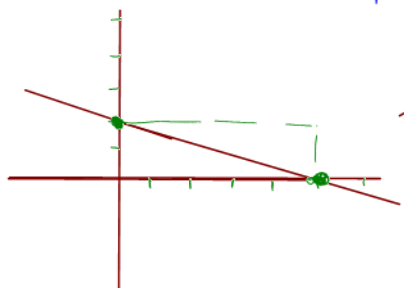

ب) خط $y = 2x - 2$ را رسم کنید.
عرض از مبدأ -2 طول عرض 2

مثال ۷) الف) خط $y = \frac{2}{3}x - 1$ را رسم کنید.

مثال ۸) خط $y = \frac{2}{5}x + 2$ را رسم کنید.
عرض از مبدأ 2 طول عرض 2

نکته) اگر دو نقطه $A(x_1, y_1)$ و $B(x_2, y_2)$ از یک خط داده شده باشند، شیب خط می‌شود:

$$\text{شیب خط} = \frac{\text{اصداف عرض}}{\text{اصداف طول}} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$$

مثال ۹) شیب خط گذرنده از نقاط $A(3, 2)$ و $B(7, 9)$ را بیابید.

$$\text{شیب} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{9 - 2}{7 - 3} = \frac{7}{4}$$

مثال ۱۰) معادله خط گذرنده از نقاط $A(2, -3)$ و $B(3, 4)$ را بیابید.

$$\text{شیب} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{-3 - 4}{3 - 2} = \frac{-7}{1} = -7$$

$$y = an + b \rightarrow y = -7n + b \rightarrow y = -\frac{7}{5}n + \frac{4}{5}$$

$$4 = -\frac{7}{5}(-2) + b \rightarrow b = 4 - \frac{14}{5} = \frac{6}{5}$$

$$y = am + b$$

شیب - عرض از مبدأ

$$ax + by = c$$

مثال ۱۱ الف) اگر $a = 2, b = 3, c = -3$ باشد، معادله خط را بنویسید.

$$ax + by = c \rightarrow 2x + 3y = -3$$

ب) شیب و عرض از مبدأ این خط را بیابید.

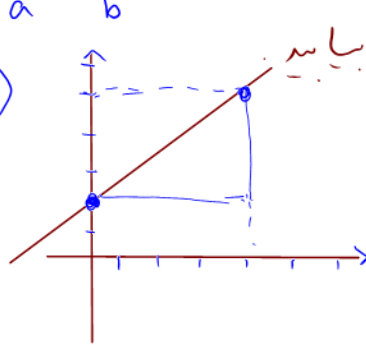
$$(2x) + 3y = -3 \rightarrow 3y = -\frac{2x}{3} - \frac{3}{3} \rightarrow y = \left(-\frac{2}{3}\right)x - 1$$

عرض از مبدأ شیب

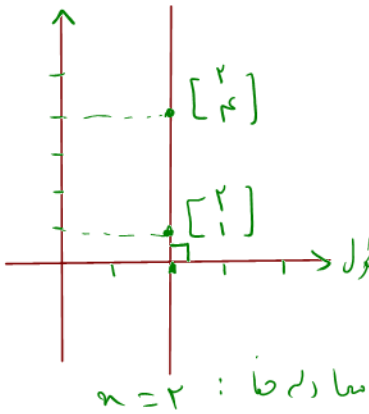
مثال ۱۲ صورت کلی معادله خطی به شکل $ax + by - 8 = 0$ است. الف) a و b و c را بیابید. $a = -3$ و $b = 4$ و $c = 8$

$$\frac{4}{4}y = \frac{3}{4}x + \frac{8}{4} \rightarrow y = \frac{3}{4}x + 2$$

عرض شیب عرض از مبدأ

ب) شیب و عرض از مبدأ این خط را بیابید. $c = 8$ و $a = -3$ و $b = 4$

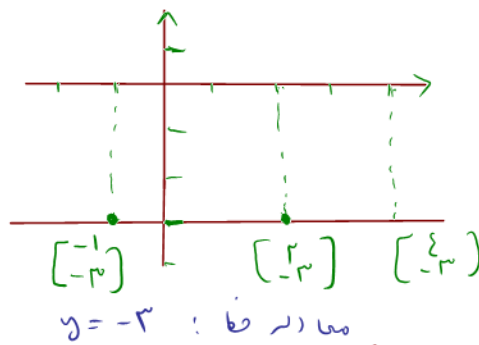

دو نوع خط خاص: ۱- خط موازی با محور y ها: شیب $= \frac{4-1}{2-2} = \frac{3}{0} = 0$

برای چنین شیب تقریباً نمی‌شود (وجود ندارد). زاویه‌ی این خط با جهت مثبت محور x 90° است. معادله‌ی آن به صورت $x = a$ است.

۲- خط موازی با محور x ها:

برای چنین شیب صفر است. زاویه با جهت مثبت محور x صفر است. معادله‌ی این خط به صورت $y = b$ است.

$$\text{شیب} = \frac{-3 - (-3)}{2 - (-1)} = \frac{0}{3} = 0$$

مثال ۱۳ الف) خط $y = 2$ و $x = -1$ را روی دستگاه مختصات رسم کنید.

ب) مقدار a و b و c در صورت کلی معادله خط را برای دو خط $y = 5$ و $x = -4$ بیابید.

$$ax + by = c$$

$$\text{الف) } 1x = -4 \rightarrow a = 1, b = 0, c = -4$$

$$\text{ب) } y = 5 \rightarrow a = 0, b = 1, c = 5$$

مثال ۱۴ الف) معادله‌ی خطی که موازی محور x است و از نقطه $(-5, 4)$ می‌گذرد را بنویسید. $x = 4$

ب) معادله‌ی خطی که از نقطه $(-3, 2)$ می‌گذرد و هرگز محور x را قطع نمی‌کند را بیابید. $y = -2$

موازی محور x ← عرض ثابت

